

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

hová az előfizetési összegek
— valamint a kéziratok küldendők. —

TARTALOM: Vállalkozók. — Végyes hírek. — Ajánlati hirdetmény.

Vállalkozók.

Uj szó lépett a régi helyébe. A pályázóból, aki az időnként megüresedő nagyárudákért folyamodik, vállalkozó lett. Nem vagyunk barátai új szavak faragásának, de a szóbanforgó dologban a „vállalkozó“ megnevezés igazán jellemző.

Igaz ugyan, hogy itt is üzleti vállalatról van szó. Az államkinestárnak itt is a legnagyobb előnyök biztosítassanak, amint hogy másrészt a pályázó a lehető legnagyobb haszon elérésére törekszik. Azonban véleményünk szerint az, aki mint vállalkozó lép fel s ily üzletet akar vezetni, semmiesetre sem fogja fel azt a feladatot, amelyet rábiznak s épen ez az, amiről szólnunk kell. A 35 pályázó közül, akik a VII. kerületi nagyáruda legutóbb kiírt pályázatában részt vettek, a többséget vállalkozók alkották. Kiket értünk ez alatt? Olyan embereket, akiknek valami fölösleges pénzük van s azt szeretnék lehetőleg jól értékesíteni. Legkevésbé sem áll szándékukban, hogy kezük munkáját értékesítsék, hanem másokat dolgoztatnak maguk helyett s ami tiszta haszon gyanánt nekik megmarad, azt tőkéjük kamatozásának tekintik.

Tulajdonképen az üzletfolytatásnak ilyen neme nem újság hazánkban és épen ezt sanyli meg annyira az ország. Itt a vállalkozók nem tartanak igényt munkabérre, hanem csak lehetőleg magas kamatokra a befektetett tőke után. Ez pedig nagy különbség és ép annyira befolyásolja a keresetet, mint az ezáltal előidézett könnyelműbb kiadásokat.

Tudnivaló, hogy mi határozott ellenzői vagyunk annak, hogy a dohányelárusítás terén más felfogás, mint az üzleti jusson érvényre; hanem itt elvégre is egy olyan árucikkkel van dolgunk, amelyet az állam gyárt, forgalomba hoz s minthogy, szigorúan véve, a dohányegyedáruság tolytán a dohánnyal való szabad kereskedelem megszűnik, ennél fogva az államnak oly körülményekre is tekintettel kell lennie, amit a magánipartól soha sem lehetne követelni. És ennek egyik természetszerű következménye, hogy az ezer és ezer kis existenciát meg kell védeni, nem pedig úgy eljárni, amint azt a magánipar eszeleksi, amelynél egyesek a kis existenciákat elnyelik. A pénzügyminisztériumnak tehát lelkiismeretesen arra kell ügyelnie, hogy egy „vállalkozó“ se jusson nagytrafikhoz, hanem egy személyesen munkálkodó szakember, vagy pedig olyan, aki azzá akar lenni és fő hasznát saját munkájában keresi.

Aki szakember és a szóbanforgó 35 pályázó ajánlatait átszámítja, azt fogja találni, hogy első sorban sok pályázónak halvány sejtelve sincs a nagytrafikos üzlet viszonyairól, másodsorban pedig más folyamodók olyan mellékjövedelmekre gondolnak, amelyek vagy beképzelték, vagy pedig a rájuk utalt kisárusok nagy hátrányára vannak alapítva. Biztos tudomásunk van ugyanis arról, hogy mily alapra építik e „vállalkozók“ számadásaikat. Hogy volna máskülönben lehetséges, hogy egyesek oly ajánlatokat adtak be, a kiadások, illetve az üzleti költségek, amint ez világosan

kimutatható, kétszer annyit tesznek ki, mint a provízió, amit a pályázó kíván. Sőt egy pályázó odáig megy, hogy a három millió tuliforgalmat teljesen ingyen akarja ellátni, noha bebizonyított tény, hogy $\frac{1}{2}\%$ alig elegendő az üzleti bér, a szállítási költség, a ládákön való veszteség és egyéb költségek fedezésére. Ily „vállalkozók“, ha ép eszüknél vannak, egész bizonyosan arra számítanak, hogy kisárudájukat annyira ki fogják zsákmányolni, hogy ez lehetőleg nagy hasznot hozzon, tekintet nélkül arra, hogy száz meg száz kistrafikost, akik pénzüket a nagytrafikba vinni kénytelenek, épen ők súlyosan megkárosítanak. Nos meg fogjuk látni, hogy ez a pályázat mily eredménnyel fog járni. Remélhetőleg a pénzügyminiszteriumban ép oly jól ismerik a tényállást, mint ahogy mi és a pályázók közül a valódit fogja kikeresni.

Vegyes hírek.

Tömöry Kálmán osztálytanácsos. Noha a m. kir. pénzügyminiszterium dohányügyosztálya egy miniszteri tanácsos vezetése alatt áll, ez kizárólag csak bürokratikus értelemben értendő. Tényleg azonban ezt az ügyosztályt a mindenkori osztálytanácsos vezeti, a szó valódi értelmében. S hogy ez így van, semmiesetre sem árt az ügynek, sőt ellenkezőleg. Ha e tekintetben a kritikának helye van s miért ne lenne, úgy mondhatjuk, hogy az utolsó 20 évben a két miniszteri tanácsos ugymint Andreánszky és Vértessy működésének e téren semmi maradandó nyoma nem maradt.

S ezt legkevésbé sem csodáljuk. A szakma, amelyről itt szó van, alapos szakismeretet kíván. Aki a dohányegyedárúság terén parancsolni akar, annak engedelmességre kellett megtanulnia. A különböző szabályzatok és törvények csak csekély felvilágosítással szolgálnak a dohányügyosztály vezetőjének. Egy személyben hivatalnoknak és kereskedőnek, jogának és iparosnak, bírónak és védőnek kell ez osztály vezetőjének lennie. S minthogy e téren nagyszámu állampolgárok javáról is van szó, így tehát jellemes, képzett és humanisztikus felfogásu emberre van szükség. Még néhány évvel ezelőtt, mint mondtuk, az állami igazgatás ezen ágának vezetése a miniszteri tanácsosok kezében volt. Csak az utolsó években kezdett behatóan és mondhatni nagy buzgósággal foglalkozni, ez osztály vezetésével *Lukács Sándor* osztálytanácsos, de ugy-

látszik híjján volt a szükséges gyakorlatnak, mert oly kérdések egész tömege maradt megoldatlanul amelyek rendezése a miniszterium illetve az ügyosztály kötelessége lett volna. *Tömöry Kálmán* min. osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárnak min osztálytanácsossá való kinevezése tehát *Wekerle pénzügyminiszternek* igen sikerült intézkedése volt, teljesen eltekintve attól, hogy a méltányosság is megkívánta, hogy e hivatalnoknak, aki húsz éven át fáradozott és kiváló működést fejtett ki, érdemeit, elismerjék. Nagy várakozással tekintünk *Tömöry* működése elé. Szerencsére ő tudja, hogy mily rozoga talyiga vezetése van rábizva. Tudatában van annak, hogy a régi copfot el kell távolítani és új termékeny munkálkodást kell folytatni. Meg vagyunk győződve, hogy *Tömöry* tanácsos úr e feladatát teljességgel átérti és véghez fogja vinni. A magunk részéről a legszebb sikereket kívánjuk neki.

A versenytárgyalás melyet a fővárosi VII. kerületi dohánynagyáruda és két dohány- és cigarettakülönlegességi áruda bérbeadása végett tüztek ki, január 18-án 10 órakor történt.

Wolfram Károly kir. tanácsos pénzügyigazgató mindenekelőt konstataulta, hogy a VII. kerületi nagyárudára 35, az ugyanottani különlegességi tőzsdére 14, a IV. kerületi különlegességi árudára pedig 9 ajánlat érkezett be.

A nagytrafikra beérkezett ajánlatok a következők:

Rutkay Ozd $\frac{4}{10}$, Horváth János $\frac{6}{10}$, Simor István $\frac{55}{100}$, Véri Károly $\frac{6}{10}$, Gömörö Oszkárné $\frac{6}{10}$, özv. Konti Józsefné $\frac{7}{10}$, Forda Adolf $\frac{45}{100}$, Bekényi Sándor $\frac{55}{100}$, Weisz Adolf $1\frac{0}{10}$, Ungar Simon Jászberény $\frac{6}{10}$, Raditz Sándor $\frac{4}{10}$, Munkácsi Emil $\frac{7}{10}$, Weisz Lajos Mátészalka $\frac{6}{10}$, Kádár Imre $\frac{54}{100}$, Koch Richard $\frac{9}{10}$, Benzne Emil $\frac{65}{100}$, Spitzer Ignác $\frac{6}{10}$, Jedesko Viktor $\frac{5}{10}$, Fröcher József Dunaföldvár $\frac{58}{100}$, Nagy Géza $\frac{7}{10}$, Heller Lipót $\frac{32}{100}$, (3 millió forgalmon túl ingyen) özv. Görgei Béláné Eperjes $\frac{6}{10}$, Füredi Simon $\frac{6}{10}$, Frotter Zoltáné $\frac{8}{10}$, Gellért Miksáné $\frac{5}{10}$, özv. Rudo Márkné és Engelsmann $\frac{37}{100}$, Brüll Lajos $\frac{6}{10}$, özv. Mori Béláné $\frac{4}{10}$, Dick Béla $\frac{43}{100}$, Fürst Albert Ujpest $\frac{58}{100}$.

A VII. kerületi különlegességi árudáért folyamodtak:

Véri Károly $1\frac{0}{10}$ (3 millió forgalomig, azontul $\frac{8}{10}$) Gömörö Oszkárné $1\frac{0}{10}$, György Andor $1\frac{0}{10}$, Jambrikovits $1\frac{0}{10}$, özv. Konti Józsefné $1\frac{25}{100}$, Bekényi Sándor $1\frac{25}{100}$, Kádár Imre $\frac{99}{100}$, Hirsch Jakab $1\frac{25}{100}$, Jedesko Viktorné $\frac{9}{10}$, Fischer Józsefné $1\frac{5}{10}$, özv. Rudo Márkné $\frac{7}{10}$, özv. Mori Béláné $1\frac{25}{100}$, Dick Béla $1\frac{7}{10}$.

A IV. kerületi különlegességi tőzsdéért pályáztak:

Ruttkay Jenő Ozd $6\frac{1}{10}$, Véri Károly $15\frac{1}{10}$ özv. Gömöriné 1^0_0 , Bekény Sándor $125\frac{1}{100}$, Magykri Alajos 1^0_0 , Kádár Imre $81\frac{1}{10}$, Tedesco Viktor $9\frac{1}{10}$, Füredi Simon 1^0_0 , Dörfler Ferenc és Moravetz $1^1\frac{1}{10}$. Az összes ajánlatokat hivatalosan megvizsgálták és ajánlattétel nélkül a pénzügyminiszterium elé terjesztették.

Uj pályázat. Mint megbízható helyről értesülünk egy fővárosi nagytrafikra nemsokára pályázatot fognak kiírni. Azt hisszük, hogy ez a VIII. kerületi nagytőzsde, melynek üzletvezetője Simor ur, a VII. kerületi nagytrafikra szintén pályázik.

A VII. kerületi nagyáruda. Ha a pénzügyminiszteriumnak az volt a szándéka, hogy a dohánykiszárusok kényelmét szolgálja, akkor legkevesbé sem volt praktikus dolog a nagytrafik helyéül az Erzsébet-körutat kijelölni. Mert mit érünk el ezzel? Az egész városrésztől számos mellék utcájával, ép oly messzire van az új nagytrafik, mint a régi volt s emellett a hátrány még abban rejlik, hogy az Erzsébet-körut összes kistrafikosai, akik anélkül is igen magas béreket fizetnek aránylag csekély fogyasztásért, lassanként tönkre fognak menni.

Határozottan tiltakozunk a nagytrafiknak az Erzsébet-köruton leendő felállítása ellen épen ez okból; mert nem szabad ezen újítás miatt az Erzsébet-körut egész detailüzletét tönkretenni. A VII. kerületi nagytrafikot tulajdonképen, helyrajzi szempontból, a *Dobutácában* vagy a *Károly-köruton* kellene felállítani és ha a nagytrafik leendő bérlőjének a detailüzlet ott nem lesz elég jó, akkor kárpótolják őt nagyobb provizióval. Ez alkalommal is kiviláglik, hogy a pénzügyminiszterium mily kevésbé törődik a kiszárusok javával és mily kevés sulyt helyeznek az elárusítás méltányos és pratikus rendezésére. Reméljük, hogy illetékes helyen végre jobb belátásra jutnak és a szegény kiszárusokat nem vetik oda a kapitalista kizsákmányolás áldozatául. Hiszen a pénzügyminiszteriumban jól tudják, hogy minden pályázó, aki nagytrafikért folyamodik, tulajdonképen a kistrafikra gondol.

A dohány, szivar és cigaretta megdrágulása. Mint megbízható helyen értesülünk Magyarország és Ausztria dohánymonopoliiumai közt tárgyalások vannak készülöben, melyek oda irányulnak, hogy néhány dohány, szivar és cigarettafaj megdrágíttassék. Az esetleg áremelésről való véleményünket már ismételen kifejtettük s csak azt említjük fel utólag, hogy az összes külföldi fajok megdrágítása, illetve behozataluknak megnehezítése az elárusításra nézve rendkívül ajánlatos lenne.

Az osztrák pénzügyminiszterium a vendég-lősöknek és kávéosoknak megengedte, hogy ezentúl nem mint eddig csak egyes különlegességi fajokat adhatnak el a vendégnek, hanem az összes fajokat raktáron tarthatják. Más szóval ezentúl az összes különlegességi fajok minden nyilvános helyiségben kaphatók lesznek a kedves közönség nagy kényelmére, de az osztrák trafikosoknak még nagyobb kárára. Sajátságos, hogy mindig a kistrafikosok jövedelmének megcsonkítására pályáznak, mintha ezeknek tudja Isten mily rózsás helyzetük lenne. Mert ez a szó, hogy «különlegesség» tudvalevőleg minden fogyasztó orrát bizsergeti, noha az általános forgalomban levő összes fajták jobbak. S ha a különlegességi fajok a kávéházban vagy a vendéglőben kaphatók, ha 2—4 fillérrel többet is kell érte fizetnie. De hogy a különlegességi fajok ezen elterjesztése az elárusítókra, ha nem is az államra nézve, nagy kárt jelent, az bizonyos. Hogy lehetett tehát ily rendeletet kiadni?

28.335. szám.

1906. — VII.

Árlejtési hirdetmény.

A löcsei m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az üresedésbe jött löcsei dohánynagy- és különlegességi áruda kezelésének betöltése céljaból alólirott m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1907. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlat tárgyát csakis a dohányforgalom utáni tőzsdíj fogja képezni.

A jogosítvány elnyerésére annak lesz kilátása, ki arra alkalmasnak talaltatik és a ki a százalékokban kifejezendő legkisebb tőzsdíjt követeli; mindazonáltal az államkincstár fentartja magának azon jogot, hogy a versenyzők között szabadon választhasson, miért is egyik ajánlattevő sem támaszthat igényt, azért, mert az ő olcsóbb ajánlata el nem fogadtatott.

Az eddigi dohánynagy- és különlegességi árus ki 15% eladási jutalék mellett egyszersmind a bélyegjegyek és váltóúrlapok elárusítását is eszközölte, a nagyáruda kezeléséért, a közönséges anyagok nagybani eladása után $1\frac{3}{5}$, azaz: egy egész három tized, a különlegességi gyártmányok után $3\frac{5}{5}$, azaz: három, egész öt tizedrész százalék tőzsdíjat élvezett. Megjegyeztetik, hogy kizárólagos nagyárudát berendező pályázók ajánlati előnyben részesülnek.

A dohánynagy- és különlegességi áruda, melylyel kis árulási jog is van összekötve — 1905. évi nyers forgalma 306.611 korona 55 fillér, melyből a különlegességi áruda forgalmára 36.724 korona 98

fillér, a kisárudája forgalmára 15.637 korona 29 fillér, a hozzá utalt 151 kis árus forgalmára 249.665 korona 92 fillér és a mérsékelt áru pipadohányra 4583 korona 36 fillér esik.

A nagyáruda kezelésével 1,5 százalékot meg nem haladó tőzsdijjal a valódi havanna szivarok árulási joga és 1,5% eladási jutalékkal a bélyegjegyek és váltóulrapok árusításának kötelezettsége is egyben van kötve.

A dohányanyag a kassai dohányáru-raktárból lesz beszerzendő még pedig oly kijelentéssel, hogy az anyagkészlet szállítására szolgáló tartályokat a vállalkozó a megállapított eladási árak mellett köteles átvenni.

A nagy és különlegességi árus anélkül, hogy neki az árulásra beszedett dohánygyártmányok összegéből járó százalékos tőzsdijon, illetőleg abból a szállítási és egyéb kezelési költségek levonása után fennmaradó tiszta jövedelmen kívül egyéb jövedelem biztosíthatnák, köteles a dohánygyártmányok eladását, a vonatkozó szabályok 46. §-ában részletezett üzleti könyveket kifogástalanul vezetni; mindamelllett az államkincstár a fentebb felsorolt százalékos jövedelmen kívül más hasznót nem biztosít s a versenytárgyalás alapjául szolgáló forgalom változatlan fenntartását sem biztosítja és ily címen vagy bármi más okból is a tőzsbér emelésére irányított kérelem feltétlenül el fog utasíthatni, nemkülönbön bármi nemű kárpótlási igény figyelmen kívül fog hagyatni.

Köteles leend a vállalkozó a nagyárudát 1907. évi május hó 31-én megnyitni és ezt megelőzőleg a fogyasztási viszonyoknak megfelelő 14 napi tartalék-készletet 5968 kor. 67 fillér, azonkívül mozgosítás esetén meghatározott készletet, 3309 korona értékben beszerezni és folyton érintetlen teljességben fenntartani, ezenkívül a napi szükséglet igényelte anyagkészletet is beszerezni és raktáron tartani.

A dohány-nagy- és különlegességi áruda és az ezzel kapcsolatos kis tőzsde Lőcsén a kir. pénzügyigazgatóság által alkalmasnak talált helyen tökéletes száraz bolti és raktári helyiségben személyesen kezelendő.

A pályázók kötelesek bánatpénz fejében a fent kített csonkithatlan dohánykészletérték összegének megfelelő 10%, azaz 927 (kilencszázhuszonhét) koronát a lőcsei kir. adóhivatalnál készpénzben, vagy a magyar korona területén közhatóságoknál biztosítékként elfogadható óvadékképes értékpapirokban pénzügyi létbe helyezni, az arról szóló eredeti nyugtát a fentebb megjelölt nap d. e. 10 óráig benyújtandók 1 koronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg aláírt és lepecsételt ajánlatokhoz mellékelni, az ajánlatot pedig következő cím alatt:

«Ajánlat a Lőcsén megüresedett dohány-nagy és különlegességi áruda kezelésének elnyerése iránt» a lőcsei m. kir. pénzügyigazgatóság főnökéhez sajátkezűleg benyújtani, vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlatban a követelésbe vett kezelési díj százalékban számmal és betűvel tisztán kifejezendő s hozzá a magyar állampolgárságot, nagykorúságot igazoló hatóságilag kiállított **erkölcsi és vagyoni** bizonyítvány is csatolandó.

Olyan ajánlatok, melyek ezen rendelkezésnek meg nem felelnek, vagy más pályázók ajánlatára hivatkoznak, valamint azok is, melyek határozatlanul szerkesztvék — ugyszintén elkésve benyújtottak, vagy szóval, távirati uton tételnek, nemkülönbön az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A versenyzésben részt nem vehetnek azok, kik a polgári törvények szerint terhes szerződések kötésre nem képesek, továbbá azok, kik valamely bűntény, csempészet vagy másnemű jövedéki kihágás miatt jogérvényesen elítéltek, avagy a kik a m. kir. pénzügyigazgatóság által egyéb okokkal fogva alkalmatlanoknak találtak; nemkülönbön kizárva a versenyzés alól azok is, kik egyedárusági tárgyak eladói voltak; de az üzlettől büntetésből elmozdítottak s végre azok is, kik Lőcsén állandóan nem lakhatnak.

Ha ezen akadályok egyike vagy másika a dohány-nagy- és különlegességi áruda átadása után jutna a m. kir. pénzügyigazgatóság tudomására, az eladási engedély azonnal be fog vonatni.

A pályázók bánatpénze, minthogy az ajánlatok esetleg a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumhoz terjesztendő fel határozathozatal végett, csakis a magas határozat leérkezte után fog az illetőknek kiutalványoztatni, illetve az elfogadott ajánlattevő bánatpénze a csonkithatlan készlet beszerzéséig visszatartatik.

Ha azonban a vállalkozó a dohányárudát az átvételre kitézött határnapon át nem veszi, vagy később ajánlatától önként visszalépne, bánatpénzét elveszti és az áruda kezelésének ellátása céljából újabb pályázat fog nyíthatni.

Egyebekben a dohánygyártmányok eladására vonatkozó és ezen pénzügyigazgatóságnál megtekinthető szabályok mérvadók.

Ajánlati minta.

Alulírott késznek nyilatkozom Lőcsén a m. kir. pénzügyigazgatóság által alkalmasnak talált helyen az előttem ismeretes fennálló szabályrendeletek pontos betartása mellett a m. kir. dohány-nagyáruda kezelését^{o/0} szóval a különlegességi áruda kezelését^{o/0} szóval százalékos tőzsdij élvezete mellett átvállalni és a versenytárgyalási hirdetményben foglalt határozományoknak magamat feltétlenül alávetem.

Kelt 190 hó n.

A címlapon: Ajánlat a Lőcsén megüresedett dohány-nagy- és különlegességi áruda elnyerése iránt.

Lőcsén, 1907. évi január hó 11-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER

INHALT: Unternehmer. — Vermischte Nachrichten.

Unternehmer.

Ein neues Wort ist an Stelle des alten getreten. Aus dem Petenten der um die jeweilig ausgeschriebene Tabakgrossverschleissstelle einreicht, ist der Unternehmer geworden. Wir sind ein Feind jeglicher Wortdrechlei aber für die in Rede stehende Sache ist die Bezeichnung „Unternehmer“ charakteristisch.

Wohl war, es handelt sich auch hier um ein geschäftliches Unternehmen. Auch hier sollen dem Staatsschatze die grösstmöglichen Vertheile geboten werden, wie anderseits der Offerent für sich den möglichst höchsten Nutzen herauschlagen möchte. Gleichwohl will es uns bedünken, dass derjenige, welcher sich als „Unternehmer“ einführt um ein derartiges Geschäft zu führen, keineswegs die Aufgabe erfasst, die ihm übertragen werden soll und das ist es eben wovon wir sprechen wollen.

Unter den 35 Offerten um die jüngst erfolgte Ausschreibung der Grosstrafik des VII. Bezirkes, bestand eben die Mehrheit aus Unternehmern. Was wiewer hierunter verstehen? Wir verstehen darunter, Leute, die gerade etwas überflüssiges Geld haben und dieses ihr Kapital möglichst gut verwerthen möchten. Sie haben dabei keineswegs die Absicht ihre Händearbeit zu verwerthen, sondern sie lassen andere für sich arbeiten und was ihnen dann als Reinnutzen verbleibt, das betrachten sie als Verzinsung ihres Kapitals.

Eigentlich ist ja eine derartige Anschauung von dem geschäftlichen Getriebe, bei uns hier zu Lande nichts Neues und daran krankt ja auch das Land zum grossen Theile. Hier beansprucht das Unternehmertum keinen Lohn für seine Arbeit, sondern nur möglichst hohe Zinsen für das investirte Kapital. Das ist aber ein grosser Unterschied und beein-

flusst ebenso den Verdienst wie auch die dadurch hervorgerufenen flotteren Ausgaben.

Man weiss, wir sind entschiedene Gegner davon dass der Tabakverschleiss anders als geschäftlich aufgefasst werde; aber endlich hat man es ja doch mit einem Artikel zu thun den der Staat erzeugt und in den Handel bringt und da streng genommen, durch das Monopol des Staates der freie Handel mit dem Tabake aufhört, so hat der Staat natürlich solche Rücksichten zu beobachten, wie diess von der Privatindustrie niemals verlangt werden könnte. Und eine Folge davon ist es naturgemäss, dass die Tausende kleiner Existenzen geschützt werden müssen, und nicht, wie es häufig der Privathandel thut, dieselben von Einzelnen verschluckt werden. Das Finanz-Ministerium hat daher gewissenhaft darauf zu achten, dass kein Unternehmer eine Grosstrafik erlange, sondern ein selbst arbeitender Fachmann, oder einer der es werden will und seinen Hauptnutzen darin sucht, dass er selber arbeitet.

Wer Fachmann ist und die Anbote der in Rede stehenden 35 Offerten einer Berechnung unterzieht, der muss finden, dass Erstens viele Einreicher keine blasse Idee haben von dem geschäftlichen Verhältnissen des Grosstrafikbetriebes, zweitens, dass manche andere Einreicher dabei an solche Nebenverdienste denken, die entweder imaginer sind, oder zum grossen Nachtheile der zu ihnen angewiesenen Kleintrafikanten erzwungen werden sollen.

Wir haben nämlich genaue Kenntniss davon, auf welche Basis manche dieser „Unternehmer“ ihren Kalkul bewerkstelligten. Wie käme es denn auch sonst, dass Offerte eingereicht wurden, bei denen es klar und deutlich nachgewiesen werden kann, dass die Ausgaben, das heisst die Geschäftskosten

zweimal so viel ausmachen, als die Provision ausmacht, welche der Offerent verlangt. Ja ein Einreicher verstieg sich gar so weit, den Mehrconsum über drei Millionen Kronen ganz umsonst zu besorgen, wo doch erwisenermassen, ein halbes Prozent kaum genügt, die Lokalmiethe, Zufuhren, Verlust an den Kisten, Steuer und andere Unkosten zu decken.

Derartige „Unternehmer“, wenn sie im Besitze ihrer gesunden Sinne sind, rechnen ganz gewiss darauf, ihren eigenen Kleinverschleiss derart auszubeuten, dass derselbe einen möglichsf hohen Nutzen abwerfen muss, ohne Rücksicht darauf, dass die Hunderte Kleinverschleisser, die ihr Geld in die Grosstrafik tragen müssen, gerade von ihnen schwer geschädigt werden.

Nun, wir werden ja sehen, welches Resultat diese Offertausschreibung ergeben wird. Hoffentlich kennt man auch im Finanzministerium den Sachverhalt so genau, wie wir ihn kennen und sucht unter den Bewerbern die richtige Person auch aus.

Vermischte Nachrichten.

Die Vertheuerung der Tabake, Cigarren und Zigaretten. Zwischen den beiden Tabak Monopolen Österreichs-Ungarns, sind, wie wir aus verlässlicher Quelle erfahren, Verhandlungen im Zuge, welche dahien abzielen, einige Sorten Tabake, Cigarren und Zigaretten im Preise zu erhöhen. Unsere Ansichten über eine eventuelle Preiserhöhung haben wir schon wiederholt geäussert und erwähnen nur noch nachträglich, dass eine Vertheuerung sämtlicher ausländischer Sorten, beziehungsweise eine erschwerte Zulassung derselben für den Verschleiss sehr warm anempholen werden muss.

Das österreichische Finanz Ministerium hat den Wirthe: und Caffethiers gestattet, nicht wie bisher bloss einige Sorten Spezialitäten an den Gästen zu verabreichen, sondern es können von nun ab, sämtliche Sorten auf Lager gehalten werden. Das heisst also mit anderen Worten, es werden fortan in jedem öffentlichen Lokale sämtliche spezialitäten Sorten zu haben sein, zur gossen Bequemlichkeit des lieben Publikum und zu noch grösserem Nachtheile der österreichischen Tabaktrafikanten. Dass man es aber immer und immer wieder auf die Verkürzung des Nutzen der Kleintrafikanten absieht, als ob dieselben in Wirklichkeit auf Rosen gebettet wären. Denn das Wort „Spezialität“ duftet bekanntlich den meisten Con-

sumenten in die Nase, trotzdem sämtliche Sorten des allgemeinen Verschleisses besser sind, Und wer diese Spezialitäten im Kaffé oder Wirthshause just erhalten kann der kauft sie, auch dann, wenn er selbst 2—4 Heller mehr dafür bezahlen muss. Dass aber diese Verbreitung den Spezialitäten Sorten einen grossen Nachtheil für die Verschleisser, wenn auch nicht für das Aerar bildet, das ist sicher. Wie konnte man also eine derartige Verordnung herausgeben?

Die Offertverhandlung, behufs Vergebung der Tabakgrosstrafik des VII. hauptstädtischen Bezirkes und zweier Tabak und Cigarren Spezialitäten Niederlagen; hat am 18. Januar 10 Uhr Vormittag stattgefunden.

Kön. Rath Finanz Direktor *Karl Wolfrumb* constatirte vor Allem den Einlauf von 35 Offerte für die Grosstrafik des VII. Bezirkes 14 Offerte für die Spezialitätenhandlung im IV. Bezirke. Das Ergebnis der, für die Grosstrafik eingelaufenen Offerte ist folgendes: Es reichen ein:

Rutkay, Ozd 0.4, Horváth János 0.6, Simon István 0.55, Vér Károly 0.6, Gömörj Oszkárné 0.6, özv. Konti Józsefné 0.7, Förde Adolf 0.45, Bekény Sándor 0.55, Weiss Adolf 1%, Ungár Lőrincz Jászberény 0.6, Raditz Sándor 0.4, Munkácsi Emil 0.7, Weisz Lajos Mátészalka 0.6, Kádár Imre 0.54, Koch Richárd 0.9, Benzur Emil 0.65, Spitzer Ignatz 0.6, Jedesko Victor 0.5, Fröcher József Dunaföldvár 0.58, Nagy Géza 0.7, Heller Lipót 0.32 (über 3 Millionen Consum-Gratis) özv. Görgey Béla Eperes 0.6, Füredi Simon 0.6, Fratter Zoltánné 0.8, Gellert Miksáné 0.5, özv. Rudo Markné és Engelsmann 0.37, Brüll Lajos 0.6, özv. Mori Béláné 0.4, Dick Béla 0.43, Fürst Albert Ujpest 0.58.

Für die Spezialitäten Niederlage des VII. Bezirkes haben eingereicht:

Vészi Károly 1%, (bis 3 Millionen Consum, von da ab 0.8), Gömörj Oszkárné 1%, György Andor 1%, Jambrikovits 1%, Konti Józsefné 1.25, Bekény Sándor 1.25, Kádár Imre 0.90, Hirsch Jakab 1.25, Jedesko Victorné 0.9, Fischer József 1.5, özv. Rudo Markné 0.7, özv. Mori Béláné 0.725, Dick Péter 1.7.

Für die Spezialitätenhandlung des IV. Bezirkes liefern folgende Offerte ein:

Rutkay Jenő Ozd, 0.4, Véri Károly 1.5, özv. Gömörj 1% Bekény Sándor 1.25, Magyarj Alajos 1%, Kádár Imre 0.84, Tedesko Victor 0.8, Füredi Simon 1% Dörfler Ferencz és Moravetz 1.3%.

Sämtliche Offerte wurden in den letzten Tagen der amtlichen Behandlung unterzogen und dem Finanz Ministerium ohne Antragstellung vorgelegt.

Die Grosstrafik des VII. Bezirkes. Wenn die Absicht des Finanz Ministeriums diejenige war, der Bequemlichkeit der Tabakkleinverschleisser zu dienen, so war es keineswegs praktisch den Elisabethring als den Ort zu bezeichnen, wohin dieselbe placirt werden soll. Denn was sollte damit erreicht sein? Der gesammte Stadttheil mit seinen zahlreichen Nebengassen hätte gerade so weit nach der neuen, wie zu der alten Grosstrafik und der Nachtheil bestände ausserdem noch darin, dass sämtliche Kleintrafikanten des Elisabethringes die ohnehin sehr hohe Lokalmiethe für verhältnismässig geringen Absatz bezahlen müssen, langsam zu Grunde gingen.

Wir protestiren entschieden gegen die Aufstellung der Grosstrafik auf dem Elisabethring aus eben diesem Grunde, da es nicht angeht dieser Neuerung wegen das ganze Detailgeschäft des Elisabethringes totzuschlagen. Die Grosstrafik des VII. Bezirkes gehört eigentlich geographisch in die *Dob-utca*, oder auf dem *Carlsring* und wenn dem zukünftigen Besitzer der Grosstrafik das Detailgeschäft dort nicht gut genug ist, so möge man ihn mittelst höherer Provision entschädigen. Es zeigt sich bei dieser Gelegenheit abermals, wie wenig Sorge dem Finanz-Ministerium das Wohl der Kleinverschleisser macht und wie wenig Gewicht darauf gelegt wird, das Verschleisswesen in einer ebenso gerechten, wie praktischen Weise zu regeln. Wir wollen hoffen, dass es denn doch masgebenden Ortes endlich ein Einsehen geben wird und dass man die armen Tabakkleintrafikanten nicht immer als Opfer der kapitalistischen Ausbeutung hinwerfen wird. Weiss man es doch im Finanz-Ministerium recht gut, dass nur die Kleintrafik es ist, welche jeder Einreicher um eine Grosstrafik meint, wenn er sein Offert eingibt.

Eine neue Offertausschreibung. Wie wir aus verlässlicher Quelle erfahren, soll demnächst eine hauptstädtische Grosstrafik zur Ausschreibung gelangen. Wir glauben es ist diess die Grosstrafik des *VIII. Bezirkes*, deren Geschäftsleiter Herr *Simon* sich ebenfalls um die Grosstrafik des VII. Bezirkes bewirbt.

Tömöry Kálmán Sectionsrath. Obgleich die Leitung der Tabak Abtheilung des kön. ung. Finanz-Ministeriums einem Ministerialrathe untersteht, so ist diess lediglich im bureaukratischem Sinne aufzufassen. Thatsächlich obliegt die Leitung dieser Section dem jeweiligen Sektionsrathe, im engeren Sinne des Wortes. Und dass diess so ist, schadet keineswegs der Sache im Gegentheil. Wenn eine Kritik in dieser Beziehung zulässig ist und warum sollte diess nicht sein, so

haben in den letzten zwanzig Jahren die beiden Ministerialräthe *Andreansky* und *Vértesy* keine Spuren ihres Wirkens auf dem Gebiete des Tabakwesens zurückgelassen.

Und das nimmt uns garnicht Wunder. Das Fach von dem hier die Rede ist, erfordert einen Fachmann, der es von der Pike auf erlernt hat. Wer auf dem Gebiete des Tabakmonopols befehlen will, der muss auch auf denselben gehorchen gelern haben. Die diversen Vorschriften und Gesetze geben dem Leiter des Tabakwesens nur geringe Auskunft. Ein Gemisch von Beamter und Kaufmann, von Jurist und Industrieller von Richter und Vertheidiger, muss dem Leiter des Tabakwesens anhaften. Und da es sich auch auf diesem Gebiete um die Existenz eines stattlichen Heeres Staatsbürger handelt, so muss auch ein Mann von Charakter, Bildung und humanistischer Weltanschauung der Befehlshaber sein. Bis vor einigen Jahren lag, wie gesagt, die Leitung dieser Sektion der staatlichen Verwaltung, stets in den Händen der Ministerialräthe. Erst in den letzten Jahren, befasste sich in eingehender und man kann sagen auch sehr eifriger Weise Sectionsrath *Sándor Lukács* mit der Leitung des Tabakwesens, doch schien ihn die hier erwähnte Praxis gemangelt zu haben, da es eine Menge unerledigter Fragen gibt, die zu ordnen eine Pflicht des Ministeriums. beziehungsweise der Sektion gewesen wäre.

Die Ernennung des mit dem Titel eines Sectionsrathes bekleideten Ministerial Secreters Herrn *Koloman v. Tömöry*, zum Sectionsrathe, war daher ein sehr glücklicher Griff den *Finanz Minister Weckerle* that, ganz abgesehen davon, dass es auch die Gerechtigkeit erfordert hat, einen Beamten, der seit zwanzig Jahren unermüdlich, hervorragend thätig war, in sein Recht einzusetzen.

Was von dem neuen Sectionsrathe Herrn v. Tömöry zu erwarten steht, das ist sehr viel, ausserordentlich viel. Zum Glücke weiss er es, welchen zerfahrenen Karren es da aufzurichten gilt. Er ist sich dessen bewusst, dass der alte Zopf entfernt und neues Erspriessliches geschaffen werden muss. Wir sind überzeugt davon, dass Herr von Tömöry, diese seine Aufgabe voll und ganz erfassen und in Ausführung bringen wird. Wir für unseren Theil wünschen ihm den besten Erfolg zur Erreichung dieser hohen Ziele.

Kérjen prospectust!

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíj jogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ —25 évig terjedő időre heti, havi, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ és egész évi tőke kamat törlesztéssel!

Különlegesség: A páris- bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4⁰/₀! 4⁰/₀! 4⁰/₀! 4⁰/₀!

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek, városi- és vidéki-házak, nyaralók, gyárak, fürdő-épületek, malmok, ásványviz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel! építésfélben lévő ingatlanokra 2-3 részletben, oly arányban a mily arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadóságok convertálása!

Váltó- és tárcahitel! Vizlészámítás kereskedőknek!

Előnyösen! **Solid** alapon és **gyorsan** eszközöljük mindezen fenti műveleteket elsőrangú belföldi intézetek által.

Meller L. Egyed

BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 19.

Elsőrendű ajánlatok!

Válaszbélyeg melléklendő!

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!

Legjobb a

Kardos

svéd gyújtó.

Legjobb a

Germán és Krokodil

rózsaszalon-gyújtó.

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyárusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyárusok és különlegességi raktárak tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárúsításával. Ezen visszas állapotról segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyárusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolczi, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olmüci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák**. Elster és Topf lemergi cég kívánatra szívesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

Telefon sz. 51—02

Löblovitz Zsigmond

könyvkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet és papirkereskedés, író és rajzeszközök nagy raktára.

Budapest, VII., Csömöri-út 40. szám.

A két krajczáros könyvtár mesevállalat kiadója.

Az új tanterv szerint összeállított és törvényesen védett

S z á m o l ó p é n z egy készlet ára 20 fillér

Összerakható betűk. Egyenként darabja 2 fillér.

Magyar mintarajztömb gyártója.

Saját gyártmányu írka és rajzfüzetek, gymnasium, polgári és elemi iskolák részére.